

VEJLEDNING I SAGER OM KONTANTHJÆLP ENDELIG RAPPORT

VEJLEDNING I SAGER OM KONTANTHJÆLP ENDELIG RAPPORT

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	9
2. GENERELT OM UNDERSØGELSEN	11
2.1 BORGERRÅDGIVERENS EGEN DRIFT-UNDERSØGELSER	11
2.2 FORLØB OG INDHOLD	11
GENERELT FOR BORGERRÅDGIVERENS EGEN DRIFT-UNDERSØGELSER	11
DENNE UNDERSØGELSESMETODE	12
2.3 REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG	12
2.4 UNDERSØGELSENS GENSTAND (HØRINGEN) OG MODTAGET DOKUMENTATION MV.	13
OM UNDERSØGELSENS SAGER OG FORVALTNINGENS UDTALELSE	14
2.5 AFGRÆNSNING OG BEDØMMELSESMETODE	16
3. SAMMENFATNING	19
RESULTATER: SAMLET OM VEJLEDNINGERNE PÅ SAGERNE	20
VEJLEDNINGER FORDELT PÅ JOBCENTRENE	21
TABEL 1. JOBCENTER KØBENHAVN, NYROPSGADE	21
TABEL 2. JOBCENTER KØBENHAVN, MUSVÅGEVEJ	22
TABEL 3. JOBCENTER KØBENHAVN, SKELBÆKGADE	23
4. VURDERINGSGRUNDLAG	25
VEJLEDNINGSPLOTT	25
SANKTION I KONTANTHJÆLP	26
ANKESTYRELSENS PRAKSIS	26
5. EKSEMPLER PÅ VEJLEDNINGER	29
VEJLEDNING OM RETTIGHEDER OG PLIGTER	29
SKRIFTLIG VEJLEDNING EFTER § 35, STK. 1, I LOV OM AKTIV SOCIALPOLITIK	30
JOBCENTER KØBENHAVN, NYROPSGADE	30
JOBCENTER KØBENHAVN, MUSVÅGEVEJ	34
JOBCENTER KØBENHAVN, SKELBÆKGADE	36
BILAG 1	39
SAMLET GENNEMGANG AF SANKTIONER OG VEJLEDNINGER PÅ SAGERNE	39
BILAG 2	49
FORVALTNINGENS BEMÆRKNINGER TIL DEN FORELØBIGE RAPPORTS FAKTISKE OPLYSNINGER	49
BILAG 3	55
BORGERRÅDGIVERENS OPFØLGENDE SPØRGSMÅL TIL FORVALTNINGENS BEMÆRKNINGER	55
BILAG 4	57
FORVALTNINGENS SVAR PÅ BORGERRÅDGIVERENS OPFØLGENDE SPØRGSMÅL	57

BILAG 5	61
BORGERRÅDGIVERENS GENNEMGANG AF FORVALTNINGENS KONKRETE BEMÆRKNINGER OG FORVALTNINGENS SVAR PÅ BORGERRÅDGIVERENS OPFØLGENDE SPØRGSMÅL	61
OPSUMMERING	61
BORGERRÅDGIVERENS GENNEMGANG	61
BILAG 6	63
REGELGRUNDLAG	63
BILAG 7	65
BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA	65
RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG	66

I. INDLEDNING

Denne rapport indeholder Borgerrådgiverens endelige vurderinger og bedømmelser i anledning af Borgerrådgiverens undersøgelse af vejledningspligt i sager om kontanthjælp i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Vurderingsgrundlaget for undersøgelsen er bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik samt forvaltningsloven og retssikkerhedsloven.

Til brug for undersøgelsen har Borgerrådgiveren modtaget en udtalelse fra Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen samt 30 sager, hvor der er truffet afgørelse om fradrag og/eller ophør af kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligterne efter §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om socialpolitik.

Rapporten har i en foreløbig udgave været sendt til forvaltningen med henblik på forvaltningens eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger. Forvaltningens samlede bemærkninger er indarbejdet i rapporten.

Rapporten er inddelt i en generel del om Borgerrådgiverens generelle egen drift-undersøgelser og denne undersøgelses metode mv. samt dokumentationsgrundlaget i kapitel 2 og en speciel del vedrørende netop denne undersøgelse i kapitlerne 4 og frem.

Kapitel 3 indeholder et resumé, hvori de væsentligste forhold er gengivet samt resultater for vejledninger i tabelform.

Bagerst i rapporten er følgende bilag indsat: Bilag 1: Samlet gennemgang af sanktioner og vejledninger i sagerne, Bilag 2: Forvaltningens bemærkninger til den foreløbige rapport's faktiske oplysninger, Bilag 3: Borgerrådgiverens opfølgende spørgsmål til forvaltningen, Bilag 4: Forvaltningens svar på Borgerrådgiverens opfølgende spørgsmål, Bilag 5: Borgerrådgiverens gennemgang af forvaltningens konkrete bemærkninger og forvaltningens svar på Borgerrådgiverens opfølgende spørgsmål, Bilag 6: Regelgennemgang, Bilag 7: Borgerrådgiverens kritikskala samt oversigt over retskilder og andet bedømmelsesgrundlag.

Borgerrådgiveren den 10. juni 2014

Johan Busse
Borgerrådgiver

2. GENERELT OM UNDERSØGELSEN

2.1 BORGERRÅDGIVERENS EGEN DRIFT-UNDERSØGELSER

Borgerrådgiveren kan af egen drift iværksætte undersøgelser af konkrete og generelle forhold samt gennemføre inspektioner i Københavns Kommune. Kompetencen følger af vedtægt for Borgerrådgiveren §§ 12-13, som lyder således:

”...

§ 12. Borgerrådgiveren kan af egen drift optage en konkret sag til undersøgelse, når der må formodes at foreligge et principielt aspekt, eller såfremt der efter de foreliggende oplysninger må antages at være tale om grove eller væsentlige fejl.

Stk. 2. Borgerrådgiveren kan af egen drift gennemføre generelle undersøgelser af udvalgte forvaltningsområder efter samråd med Borgerrådgiverudvalget.

§ 13. Borgerrådgiveren kan foretage inspektioner af institutioner, virksomheder samt tjenestesteder, der hører under Borgerrepræsentationens virksomhed.

...”

Generelle egen drift-undersøgelser kan være større undersøgelser, der bredt afdækker relevante forhold eller mindre undersøgelser, der omfatter færre forhold, som blandt andet er udvalgt på baggrund af konkrete indikationer af behov for undersøgelse.

Borgerrådgiverens generelle egen drift-undersøgelser planlægges dels ud fra generelle kriterier som administrationsområdernes omfang, væsentlighed og betydning for borgerne samt repræsentativitet med henblik på at bidrage til generel vejledning, dels ud fra eventuelle konkrete indikationer på utilfredsstillende forhold.

På mødet i Borgerrådgiverudvalget den 28. januar 2011 drøftede Borgerrådgiveren og udvalget en plan for udmøntningen af egen drift-kompetencen i 2011.

Denne undersøgelsesrapport er en udmøntning af Borgerrådgiverens kompetence til at undersøge generelle forhold og drøftelsen i Borgerrådgiverudvalget.

2.2 FORLØB OG INDHOLD

Generelt for Borgerrådgiverens egen drift-undersøgelser

Borgerrådgiverens generelle egen drift-undersøgelse indledes med en høring af den eller de involverede forvaltninger. For hver forvaltning, som inddrages, høres såvel forvaltningens direktion som eventuelle relevante decentrale enheder.

I høringsbrevet beskriver Borgerrådgiveren i generelle vendinger temaet for undersøgelsen og beder om en række oplysninger og dokumentationsmateriale, herunder eventuelt om udlån af relevante sagsakter til nærmere undersøgelse.

Nogle undersøgelser vil være meget omfattende, mens andre vil være målrettede mod nærmere udvalgte forhold. Dette er forudsat ved udvidelsen af Borgerrådgiverens kompetence.

På baggrund af denne dokumentationsindsamling udarbejder Borgerrådgiveren en foreløbig rapport, som sendes til forvaltningen med henblik på forvaltningens og eventuelle decentrale enheders bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Den foreløbige rapport vil også indeholde de udtalelser (herunder kritik/henstilling), som Borgerrådgiveren forventer at komme med, men disse har netop en foreløbig karakter, eftersom faktuelle

elle oplysninger i rapporten kan korrigeres gennem forvaltningens bemærkninger. Forvaltningen informeres således allerede på dette tidspunkt om det forventede udfald af undersøgelsen.

Efter modtagelse af forvaltningens eventuelle bemærkninger indarbejder Borgerrådgiveren bemærkningerne til de faktiske forhold og foretager eventuelle ændringer i undersøgelsens konklusioner, som disse måtte give anledning til. Borgerrådgiveren udarbejder på denne baggrund den endelige rapport. Rapporten er stilet til den involverede forvaltning og eventuelle decentrale enheder.

I nogle tilfælde kan den endelige rapport indeholde uafklarede spørgsmål eller af andre grunde kræve en opfølgning, f.eks. fordi Borgerrådgiveren har bedt om en underretning om, hvad en henstilling giver anledning til. I disse tilfælde vil den endelige rapport følges op af en (eller flere) opfølgingsrapport(er), indtil alle forhold i undersøgelsen er afklaret.

Denne undersøgelses metode

Denne undersøgelse er gennemført efter de generelle principper nævnt ovenfor.

2.3 REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG

Borgerrådgiverens reaktionsmidler er de samme som Folketingets Ombudsmands. Borgerrådgiveren kan således udtale kritik og komme med henstillinger til forvaltningen. Kritik er udtryk for en faglig vurdering af, at regler og retningslinjer mv. ikke er overholdt.

Borgerrådgiveren kan henstille til forvaltningen at ændre procedure eller lignende på et givent område.

Derudover kan Borgerrådgiveren påpege mere generelle problemstillinger i sin årsberetning, som afgives til Borgerrepræsentationen.

Borgerrådgiveren har i forbindelse med sin egen drift-virksomhed lagt sig fast på en sproglig skala for graduering af kritikens alvorlighed. Skalaen omfatter konstateringer af, at noget er uheldigt, konstateringer af begåede fejl, at noget er beklageligt, meget beklageligt, kritisabelt, meget kritisabelt eller stærkt kritisabelt. Skalaen med bemærkninger er indsat som bilag til denne rapport.

Bedømmelsesgrundlaget for Borgerrådgiveren er det samme som Folketingets Ombudsmands, nemlig skreven ret (herunder love, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger), god forvaltningsskik samt overordnede humanitære og medmenneskelige betragtninger. Hertil kommer Københavns Kommunes værdigrundlag, kommunikationspolitik og andre politisk vedtagne retningslinjer. Borgerrådgiveren bestræber sig desuden på at anvende samme målestok for sine vurderinger som Folketingets Ombudsmand.

Borgerrådgiverens opgave er at undersøge, om kommunens forvaltninger og institutioner overholder gældende lovgivning, god forvaltningsskik, kommunens vedtagne politikker og beslutninger om serviceniveau og -standard. Borgerrådgiveren har således ikke særligt til opgave at fremkomme med ros eller lignende tilkendegivelser om positive forhold.

Borgerrådgiverens rapporter om egen drift-undersøgelser vil derfor ikke indeholde ros (i hvert fald ikke i videre omfang), og læseren bør notere sig, at fraværet af ros ikke er ensbetydende med, at Borgerrådgiveren alene har konstateret negative forhold i forbindelse med sin undersøgelse.

2.4 UNDERSØGELSENS GENSTAND (HØRINGEN) OG MODTAGET DOKUMENTATION MV.

Borgerrådgiveren bad ved brev af 23. december 2011 i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at modtage en udtalelse og om udlån af 30 nærmere specificerede sager.

Borgerrådgiveren anførte bl.a. følgende til forvaltningen:

”...

Om undersøgelsens tema og anmodning om oplysninger

Formålet med undersøgelsen er at få belyst sagsbehandlingen i sager om kontanthjælp på Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens område med henblik på at afdække, hvorvidt reglerne om vejledningspligt bliver anvendt korrekt. Undersøgelsen tager udgangspunkt i nedenstående regler men er ikke afgrænset hertil.

Vedrørende vejledning i kontanthjælpssager

Det følger af bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik § 35, stk. 1, at fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælpen er betinget af, at kommunen har givet tilstrækkelig vejledning. Vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik er en garantiforskrift. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter §§ 36-41 er betinget af, at kommunen samtidig med henvisningen til arbejde, afgivelsen af tilbud, indkaldelsen til samtale m.v. skriftligt har informeret ansøgeren eller modtageren af hjælp om konsekvensen for hjælpen, hvis en person uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v., og om, hvilke skridt en person, der afslår m.v., skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.”

Ankestyrelsen har i principafgørelse nr.: 5-11 om vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik generelt bemærket, at kommunen skal informere konkret og præcist om konsekvenserne for borgeren, samt om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.

Vedrørende Borgerrådgiverens anmodning om udtalelse og dokumentation

Jeg beder Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om generelt at oplyse følgende:

- Hvordan sikrer forvaltningen sig, at vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik overholdes overfor kontanthjælpsmodtagere?
- Hvorvidt der i forvaltningen er udarbejdet retningslinjer vedrørende vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik til brug for sagsbehandlingen i kontanthjælpssager, hvor der træffes afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp efter §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik? I bekræftende fald bedes forvaltningen fremsende kopi(er) heraf.
- Hvorvidt der i forvaltningen sker kontrol af og/eller er udarbejdet retningslinjer til kontrol af, hvorvidt vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik overholdes i kontanthjælpssager, hvor der træffes afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp efter §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik? I bekræftende fald bedes forvaltningen fremsende kopi(er) heraf.

Jeg beder samtidig forvaltningen om at fremsende kopi af sagsakter (komplette akter i sagen ind til nu inklusive tilføjelser til elektronisk journal) fra 30 kontanthjælpssager, hvor

der er truffet afgørelse om en sanktion efter reglerne i §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik og som ikke er påklaget til Beskæftigelsesankenævnet.

De pågældende 30 sager ønskes udtaget efter følgende fordeling:

- 10 seneste sager fra Jobcenter København, Skelbækgade, hvor der er truffet afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp, og hvor borgeren har fået henvisning til arbejde, modtaget tilbud, indkaldt til samtale mv. jf. §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om socialpolitik
- 10 seneste sager fra Jobcenter København, Nyropsgade, hvor der er truffet afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp, og hvor borgeren har fået henvisning til arbejde, modtaget tilbud, indkaldt til samtale mv. jf. §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om socialpolitik
- 10 seneste sager fra Jobcenter København, Musvågevej, hvor der er truffet afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp, og hvor borgeren har fået henvisning til arbejde, modtaget tilbud, indkaldt til samtale mv. jf. §§ 36-41 i bekendtgørelse af lov om socialpolitik

Dette med henblik på at afdække, hvorvidt reglen om vejledningspligt i kontanthjælpssager bliver anvendt korrekt.
...”

Jeg bad om at modtage svar inden 8 uger.

Om undersøgelsens sager og forvaltningens udtalelse

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen fremsendte den 14. maj 2012 forvaltningens udtalelse samt 30 sager til Borgerrådgiveren.

Forvaltningen anfører følgende i sin udtalelse:

”...

Borgerrådgiveren har ved brev af 23. december 2011 iværksat en generel undersøgelse af behandling af sager om kontanthjælp (navnlig vejledningspligten i LAS § 35) i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Formålet med Borgerrådgiverens undersøgelse er at få belyst sagsbehandlingen i sager om kontanthjælp på Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens område med henblik på at afdække, hvorvidt reglerne om vejledningspligt bliver anvendt korrekt.

Borgerrådgiveren beder i den anledning forvaltningen om generelt at oplyse følgende:

1. Hvordan sikrer forvaltningen sig, at vejledningspligten efter LAS § 35, stk. i overholdes over for kontanthjælpsmodtagere?
2. Hvorvidt der i forvaltningen er udarbejdet retningslinier vedrørende vejledningspligten efter § 35, stk. 1. til brug for sagsbehandlingen i kontanthjælpssager, hvor der træffes afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp efter LAS § 36-41? I bekræftende fald bedes forvaltningen fremsende kopi(er) heraf.
3. Hvorvidt der i forvaltningen sker kontrol af og/eller er udarbejdet retningslinier til kontrol af, hvorvidt vejledningsforpligtigheden efter LAS § 35 overholdes i kontanthjælpssager, hvor der træffes afgørelse om fradrag i eller nedsættelse eller ophør af kontanthjælp efter LAS §* 36- 41 I bekræftende fald bedes forvaltningen fremsende kopier heraf.

4. Fremsende kopi af sagsakter fra 30 kontanthjælpssager, hvor der er truffet afgørelse om en sanktion efter reglerne i LAS § 36—41 og som ikke er påklaget til beskæftigelsesankenævnet.

Ad 1. Hvordan sikrer forvaltningen sig, at vejledningspligten overholdes.

I forbindelse med opstart af kontaktforløb sker der mundtlig vejledning om ret og pligt, herunder om pligten til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Konsekvensen for hjælpen ved manglende opfyldelse af ret og pligt samt muligheden for igen at blive berettiget omtales ligeledes.

Derudover udleverer Ydelsesservice en såkaldt serviceguide til borgere, som søger om hjælp, hvor ret og pligt tilsvarende fremhæves (vedlægges).

Forvaltningen følger Ankestyrelsens principafgørelse nr.: 5- 11. om vejledningspligten efter lov om aktiv socialpolitik § 35.

Brevene vedr. LAS § 36. -41 findes i IT- arbejdsmarkedssystemet KMD opera, som forvaltningen arbejder efter på arbejdsmarkedsområdet.

Der er således i alle breve vedr. LAS § 36-41 indføjet et afsnit om konsekvensen for hjælpen, hvis borger uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v. og om hvilke konkrete skridt en person, der afslår m.v. skal tage før igen at blive berettiget til hjælp.

Derudover er der i borgerens jobplan og sygeopfølgingsplan (krav om udarbejdelse af sygeopfølgingsplan er ophævet 5 marts d.å.) indføjet tilsvarende.

Beskæftigelsesankenævnet har ikke haft bemærkninger til den nuværende formulering i breve, jobplaner og sygeopfølgingsplaner.

Ad 2. Hvorvidt der i forvaltningen er udarbejdet retningslinier vedr. vejledningspligten efter lov om aktiv socialpolitik § 35.

Vejledningsforpligtelsen fremgår af arbejdsgangsportalen som er tilgængelig for alle medarbejdere på KK- nettet Specifikt kan i denne relation nævnes arbejdsgang 252, der vedlægges.

Ad 3 . Hvorvidt der i forvaltningen sker kontrol af og/eller er udarbejdet retningslinier til kontrol af, hvorvidt vejledningsforpligtelsen efter § 35 i bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik overholdes.

Forvaltningen har løbende dialog med udbyderen af fagsystemet KMD opera (KMD / Kommuneinformation) om udformningen af standardbrevene som anvendes, herunder for så vidt angår den skriftlige vejledningsforpligtelse efter lov om aktiv socialpolitik § 35.

Forvaltningen har ikke udarbejdet specifikke retningslinjer for kontrol af, hvorvidt vejledningsforpligtelsen er overholdt. Området indgår i lighed med øvrige områder i den løbende vurdering af, hvilke fokusområder, som skal indgå i forvaltningens kvalitetsopfølgning.

Da vejledningen i høj grad sker via standardbreve i KMD's IT systemer, er det forvaltningens opfattelse, at vejledningsforpligtelsen generelt overholdes, og der er således ikke foretaget særskilte tilsyn herpå.

Ad. 4 Fremsende kopi af sagsakter fra seneste 30 kontanthjælpssager, hvor der er truffet afgørelse om en sanktion efter reglerne i lov om aktiv socialpolitik § 36-41 og som ikke er påklaget til beskæftigelsesankenævnet. Sagerne skal fordeles ligeligt mellem Jobcentrene Nyropsgade, Skelbækgade og Musvågevej.

Der er vedlagt alder fra 30 sager, hvor der er truffet afgørelse efter lov om aktiv socialpolitik § 36- 41. Afgørelserne er truffet den 22. 23 eller 26. marts d.å. og er alle nået at blive effektueret i udbetalingen den 30. marts d.å. Således indeholder sagerne eventuelle gen-vurderinger, hvor borgeren har rettet henvendelse efter udbetaling af den nedsatte ydelse.

Fra KMD opera eller KMD sag er vedlagt følgende udskrifter:

Skærmpoint af sidste matchkategorisering, eventuelle jobplaner, sygeopfølgingsplaner eller progressionsrapporter.

Fra KMD sag er udskrevet følgende akter:

Alle journaloplysninger fra arbejdsmarkedssagen, indkaldelsesbreve, partshøringsbreve, alle journaloplysninger fra kontanthjælpssagen, herunder partshøringsbreve, afgørelsesbreve mv.

Forvaltningen skal beklage den sene besvarelse.

...”

2.5 AFGRÆNSNING OG BEDØMMESESMETODE

I undersøgelsen vurderer jeg generelt, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen giver fornøden vejledning om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik i henhold til de almindelige regler om vejledningspligt i forvaltningsloven og retssikkerhedsloven.

Min undersøgelse af vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik afgrænser sig til tilfælde, hvor det af sagerne fremgår af brev til borger, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har truffet afgørelse om sanktion efter §§ 36-41 lov om aktiv socialpolitik.

Jeg gennemgår følgende i forhold til vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik:

1. Vejledning om konsekvens for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt
2. Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp

Bedømmelsen af hvorvidt vejledningspligten er opfyldt sker på baggrund af følgende målestok:

- Tilstrækkelig og klar vejledning
- Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning
- Utilstrækkelig vejledning
- Ingen vejledning

I tilfælde hvor jeg har vurderet, at den givne vejledning er fuldt ud dækkende, har jeg bedømt forholdet som *tilstrækkelig og klar vejledning*. I tilfælde hvor jeg har vurderet, at den givne vejledning er tvivlsom, har jeg bedømt forholdet som *tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning*. I disse situationer har jeg fundet, at vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik er opfyldt.

I tilfælde hvor jeg har vurderet, at den givne vejledning er mangelfuld, har jeg bedømt forholdet som *utilstrækkelig vejledning*. I tilfælde hvor det ikke er dokumenteret på sagen, at der er sket vej-

ledning, har jeg bedømt forholdet som *ingen vejledning*. I disse situationer har jeg fundet, at vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik ikke er opfyldt.

Jeg bemærker, at Borgerrådgiveren ikke har kompetence til at behandle afgørelser. Jeg har derfor ikke taget stilling til, hvilke konsekvenser vejledningerne måtte have for afgørelserne om sanktion i kontanthjælp

3. SAMMENFATNING

Borgerrådgiveren har undersøgt, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har opfyldt vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om social politik i kontanthjælpssager, hvor der er truffet afgørelse om sanktion i kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik.

Vurderingsgrundlaget for undersøgelsen består af lov om aktiv socialpolitik.

Undersøgelsen gennemgår, hvorvidt følgende vejledning efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik er opfyldt:

1. Vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt
2. Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp

Undersøgelsen indeholder også en generel vurdering af, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i henhold til de almindelige regler om vejledning giver fornøden vejledning om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik.

Til brug for undersøgelsen har Borgerrådgiveren modtaget en udtalelse fra Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen samt 30 sager, hvor der er truffet afgørelsen om sanktion i kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik. I én af de 30 sager var der dog ikke truffet afgørelse om sanktion i kontanthjælp. Undersøgelsen omfatter således en gennemgang af i alt 29 sager.

I de 29 sager blev der i alt truffet 57 afgørelser om sanktion i kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik.

I 7 ud af de 29 sager (fordelt med 1 sag fra Jobcenter København, Nyropsgade, 3 sager fra Jobcenter København, Musvågevej samt 3 sager fra Jobcenter København, Skelbækgade) blev der i alt truffet 18 afgørelser om sanktion i kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik.

I forbindelse med høringen over den foreløbige rapport har Borgerrådgiveren korrigeret konklusionerne, men der er fortsat uenighed i 4 sager, hvor Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen mener, at der er givet fornøden vejledning.

Min gennemgang af sagerne viser følgende:

- *Vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt blev opfyldt i 88 procent af tilfældene (svarende til fornøden vejledning ved 50 ud af 57 sanktioner)*
- *Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp, blev opfyldt i 83 procent af tilfældene (svarende til fornøden vejledning ved 47 ud af 57 sanktioner)*
- *Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vejleder om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik*

Jeg finder det beklageligt, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i 12 procent af tilfældene ikke opfyldte vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv social politik vedrørende vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt.

Jeg finder det beklageligt, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i 17 procent af tilfældene ikke opfyldte vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv social politik vedrørende vejledning om, hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp.

Jeg har noteret, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har oplyst til Borgerrådgiveren, at Beskæftigelsesankenævnet ikke har haft bemærkninger til den nuværende formulering i breve, jobplaner og sygeopfølgingsplaner. Jeg bemærker, at Borgerrådgiveren ikke har kompetence til at behandle afgørelser. Jeg har derfor ikke taget stilling til, hvilken konsekvenser vejledningerne måtte have for afgørelserne om sanktion i kontanthjælp.

RESULTATER: SAMLET OM VEJLEDNINGERNE PÅ SAGERNE

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		17	30
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		33	58
Utilstrækkelig vejledning		4	7
Ingen vejledning		3	5
I alt		57	100

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		10	18
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		37	65
Utilstrækkelig vejledning		7	12
Ingen vejledning		3	5
I alt		57	100

VEJLEDNINGER FORDELT PÅ JOBCENTRENE

TABEL I. JOBCENTER KØBENHAVN, NYROPSGADE

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		4	25
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		12	75
Utilstrækkelig vejledning		0	0
Ingen vejledning		0	0
I alt		16	100

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		2	13
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		13	81
Utilstrækkelig vejledning		1	6
Ingen Vejledning		0	0
I alt		16	100

TABEL 2. JOBCENTER KØBENHAVN, MUSVÅGEVEJ

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		4	25
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		11	69
Utilstrækkelig vejledning		0	0
Ingen vejledning		1	6
I alt		16	100

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		0	0
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		13	81
Utilstrækkelig vejledning		2	13
Ingen vejledning		1	6
I alt		16	100

TABEL 3. JOBCENTER KØBENHAVN, SKELBÆKGADE

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		9	36
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		10	40
Utilstrækkelig vejledning		4	16
Ingen vejledning		2	8
I alt		25	100

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp		Antal	Procent
Tilstrækkelig og klar vejledning		8	32
Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning		11	44
Utilstrækkelig vejledning		4	16
Ingen vejledning		2	8
I alt		25	100

4. VURDERINGSGRUNDLAG

Reglerne om vejledningspligt og sanktioner på kontanthjælpsområdet fremgår af lov om aktiv socialpolitik §§ 35-41.

VEJLEDNINGSPLIGT

Det retlige grundlag for kommunens vejledningspligt ved sanktionering i kontanthjælp udgøres af § 35, stk.1, med følgende ordlyd:

”...

Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter §§ 36-41 er betinget af, at kommunen samtidig med henvisningen til arbejde, afgivelsen af tilbud, indkaldelsen til samtale m.v. skriftligt har informeret ansøgeren eller modtageren af hjælp om konsekvensen for hjælpen, hvis en person uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v., og om, hvilke skridt en person, der afslår m.v., skal tage for igen at blive berettiget til hjælp

...”

Det fremgår direkte af ordlyden i § 35, stk.1, at kommunen kun kan sanktionere i kontanthjælp efter §§ 36-41, hvis kommunen *samtidig* med henvisning til arbejde, afgivelse af tilbud, indkaldelse til samtale mv. *skriftligt* har informeret om konsekvensen for kontanthjælpen, hvis ansøgeren eller modtageren af kontanthjælp ikke gør det, som vedkommende skal, og om, hvilke skridt personen skal tage for igen at blive berettiget til kontanthjælp.

Bestemmelsen er en garantiforskrift, hvilket betyder, at sanktionering i kontanthjælp er betinget af, at der skriftligt er givet fornøden information. Hvis der sker sanktionering i kontanthjælp, uden at der er givet fornøden information, kan sanktionen være ugyldig.

Følgende fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget:

”...

Efter de gældende forvaltningsretlige regler samt reglen i retssikkerhedslovens § 5 skal kommunen yde rådgivning og vejledning til borgere, der ansøger om hjælp. Kommunen skal endvidere efter retssikkerhedslovens § 12 skriftligt give borgeren besked om konsekvenserne, hvis borgeren ikke medvirker til sagens oplysning samt om, hvilke ændringer, der kan have betydning for hjælpen, og som borgeren derfor er forpligtet til at oplyse om.

Dette indebærer bl.a., at kommunen skal vejlede borgeren om de rettigheder og pligter, der følger af lov om aktiv socialpolitik §§ 8 a, 13 eller 13 a, samt om hvilke konsekvenser, det har for borgeren, hvis vedkommende ikke overholder disse pligter. Kommunen skal give borgeren denne vejledning, når borgeren ansøger om kontant- eller starthjælp. Orienteringen bør gentages med rimelige intervaller fx ved de lovpligtige jobsamtaler, hvis der er behov for dette. Orienteringen skal tilpasses den enkelte borgers situation.

En sanktion på grund af manglende overholdelse af rådighedsreglerne kan have stor betydning for en kontant- eller starthjælpsmodtagers økonomiske situation, herunder for den pågældendes families situation. Navnlig ved periodesanktioner, hvor der kan ske fradrag i hjælpen i en periode svarende til længden af den tid, der går fra personen har undladt at foretage en bestemt handling, og indtil personen retter op på denne undladelse, er det af stor betydning, at personen er oplyst om, hvad det er for en handling, der kræves, hvad der sker, hvis han eller hun ikke gør som ønsket, og hvordan personen kan rette op på situationen og igen blive berettiget til hjælp.

Det foreslås derfor i § 35, stk. 2, at det gøres til en betingelse for at anvende sanktionsreglerne i §§ 36-41, at kommunen konkret i forbindelse med henvisningen til arbejde, indkaldelsen til samtale, afgivelse af tilbud, pålægget om at søge job eller uddannelse osv. skriftligt har informeret personen om konsekvensen for hjælpen, hvis personen undlader at opfylde sin pligt, samt om hvilke skridt personen skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.

I relation til kravet om tilmelding som arbejdssøgende og løbende bekræftelse af denne tilmelding, jf. lovens § 8 a, forudsættes det, at den skriftlige vejledning gives i forbindelse med tilmeldingen, og at der heri oplyses om pligten til løbende bekræftelse. Der skal således ikke gives en ny skriftlig vejledning, hver gang tilmeldingen skal bekræftes (hver 7. dag ifølge reglerne i lov om aktiv beskæftigelsesindsats).

Kommunen skal dokumentere på sagen, at orienteringen er givet.
...”

SANKTION I KONTANTHJÆLP

Hvis kommunen har informeret tilstrækkeligt efter § 35, stk. 1, kan kommunen sanktionere i kontanthjælpen efter §§36-41.

Sanktionerne er:

- Periodesanktion, hvor der sker fradrag i kontanthjælpen i den periode, hvor personen ikke opfylder sin pligt
- Punktsanktion, hvor der fradrages et fast beløb i kontanthjælpen
- Ophør af kontanthjælp

For en gennemgang af reglerne efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik henvises til bilag 7.

ANKESTYRELSENS PRAKSIS

Ankestyrelsen har i flere afgørelser taget stilling til betingelserne for vejledning efter bekendtgørelse om aktiv socialpolitik § 35, stk. 1.

I principafgørelse nr. 5-11 havde en kommune i et brev med indkaldelse til jobsamtale givet vejledning med følgende ordlyd:

”...

Du har mødepligt.

Udebliver du fra samtalen uden rimelig grund, vil det få betydning for udbetalingen af din kontanthjælp/starthjælp på én eller flere af følgende måder:

- din hjælp bortfalder i perioden fra udeblivelsen og til vi igen hører fra dig
 - din hjælp nedsættes
 - det kan besluttes, at du skal tilbagebetale din hjælp
- ...”

Ankestyrelsen fandt vejledningen utilstrækkelig, idet kommunen i jobplanen havde angivet 3 forskellige konsekvenser af udeblivelse fra samtalen uden rimelig grund, selvom der i reglerne ikke var nogen valgmulighed. Vejledningen om konsekvensen for udeblivelsen var således uklar, og der var ikke vejledt om, hvilke skridt borgeren skulle tage for igen at blive berettiget til hjælp.

I principafgørelse nr. 6-11 havde kommunen i et brev om indkaldelse til jobsamtale givet vejledning med følgende ordlyd:

”...

Hvis du udebliver fra jobsamtalen vil det medføre en vurdering af, om du står til rådighed for arbejdsmarkedet, jf. Lov om Aktiv Socialpolitik § 13.

Borgerservice vil blive orienteret om udeblivelse fra jobsamtalen og udeblivelse kan dermed få konsekvenser for fremtidig udbetaling af ydelse jfr. Lov om Aktiv Socialpolitik § 37 g § 41.

...”

Ankestyrelsen fandt vejledningen utilstrækkelig, idet vejledningen ikke indeholdt tilstrækkelig præcis information om, hvilken sanktion borgeren ville blive pålagt ved at udeblive fra samtalen, eller hvilke skridt borgeren skulle tage for igen at blive berettiget til kontanthjælp.

I principafgørelse nr. 143-11 havde kommunen i en elektronisk tilmelding til jobnet givet vejledning med følgende ordlyd:

”...

Hvis du ikke møder op i jobcentret på førstkomende åbningsdag, vil din tilmelding blive annulleret. Dette kan få betydning for din ret til hjælp, hvis du søger hjælpen alene på grund af ledighed.

For at være tilmeldt jobcentret som arbejdssøgende, skal du mindst hver 7. dag bekræfte, at du søger job.

...”

Ankestyrelsen fandt vejledningen utilstrækkelig, idet vejledningen ikke indeholdt information om konsekvensen af manglende bekræftelse af jobsøgningen eller om, hvad borgeren skulle gøre for igen at blive berettiget til kontanthjælp.

5. EKSEMPLER PÅ VEJLEDNINGER

I det følgende gennemgår jeg først Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens *Guide til kontanthjælp* med vejledning om rettigheder og pligter. Herefter gennemgår jeg eksempler på skriftlige vejledninger efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik fra sagerne.

For samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne se bilag 1.

VEJLEDNING OM RETTIGHEDER OG PLIGTER

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen udleverer en serviceguide (herefter *Guide til kontanthjælp*) til kontanthjælpsansøgere/modtagere. Guiden har bl.a. følgende ordlyd:

”...

4. BETINGELSER FOR AT FÅ ØKONOMISK HJÆLP

Ændringer i dine personlige eller økonomiske forhold

Hvis dine personlige eller økonomiske forhold har ændret sig på en måde, så du ikke længere kan forsørge dig selv eller din familie, kan du få kontanthjælp.

Ændringen kan f.eks. være:

- Arbejdsløshed
- Sygdom
- Barsel
- Separation
- Skilsmisse

(...)

Stå til rådighed for arbejdsmarkedet

Du skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og være aktivt jobsøgende, medmindre du ikke kan arbejde på grund af f.eks. sygdom, barsel, manglende børnepasning eller lignende.

(...)

7. BETINGELSER FOR AT BEVARE RETTEN TIL ØKONOMISK HJÆLP

Vær tilmeldt Jobcentret som jobsøgende

Ydelsesservice udbetaler ikke økonomisk hjælp for de dage, hvor du ikke har været tilmeldt Jobcentret og haft et aktivt CV på www.jobnet.dk. For at bevare retten til økonomisk hjælp er det nødvendigt, at du:

- Tilmelder dig som jobsøgende i Jobcenter København
- Lægger dit CV på www.jobnet.dk
- Løbende bekræfter din tilmelding som jobsøgende på www.jobnet.dk

Mød op til samtaler og sig ja til tilbud fra Jobcentret

Hvis du:

- Udebliver fra samtaler

udbetaler vi ikke økonomisk hjælp for den periode, hvor du skulle have været mødt til samtalen, og indtil du igen tager kontakt til Jobcentret.

Hvis du:

- Har ubegrundet fravær eller udebliver helt fra et aktiveringstilbud
- udbetaler vi ikke økonomisk hjælp for de dage, hvor du enten helt eller delvist er udeblevet.
...”

Borgerrådgiverens vurdering

Vejledning om rettigheder og pligter:

Jeg finder, at informationen i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens Guide til kontanthjælp er tilstrækkelig og klar vejledning om rettigheder på kontanthjælpsområdet og tilstrækkelig og klar vejledning om pligter efter §§ 8a, 13a og 13 i lov om aktiv socialpolitik. Jeg lægger vægt på, at det fremgår af guiden, i hvilke tilfælde, der kan være ret til kontanthjælp, ligesom det fremgår hvilke pligter efter lov om aktiv socialpolitik, som ansøgere eller modtagere af kontanthjælp skal opfylde for at bevare ret til kontanthjælp.

SKRIFTLIG VEJLEDNING EFTER § 35, STK. 1, I LOV OM AKTIV SOCIALPOLITIK

JOBCENTER KØBENHAVN, NYROPSGADE

SAG I

Forvaltningen traf den 23. marts 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 37, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra jobsamtale uden rimelig grund).

Forvaltningen havde forinden i indkaldelsesbrevet til borger givet vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning A**¹):

”...

Vær opmærksom på

Du har mødepligt. Udebliver du fra samtalen uden rimelig grund, bliver du trukket i din kontanthjælp fra den dag, hvor samtalen skulle have været afholdt, og indtil du igen har kontakt med jobcentret. Melder du afbud senere end mødetidspunktet, bliver du trukket i din kontanthjælp for den samme dag.

...”

Borgerrådgiverens vurdering af **Vejledning A**

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved udeblivelse fra jobsamtale uden rimelig grund:

Jeg finder, at formuleringen: ”Udebliver du fra samtalen uden rimelig grund, bliver du trukket i din kontanthjælp fra den dag, hvor samtalen skulle have været afholdt (...)” er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning. Jeg lægger vægt på, at formuleringen ”trukket i din kontanthjælp” er noget uklar og derfor kan efterlade tvivl om den præcise konsekvens for kontanthjælp ved udeblivelse fra jobsamtale uden rimelig grund (hvad bliver trukket? Et vist beløb af kontanthjælp? Fuld kontanthjælp?).

¹ Jeg har rubriceret vejledningen som ”Vejledning A” for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag I for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp:

Jeg finder, at formuleringen ”og indtil du igen har kontakt med jobcentret” er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning. Jeg lægger vægt på, at formuleringen efter min opfattelse ikke direkte angiver, hvad borgeren konkret skal gøre for igen at blive berettiget til kontanthjælp.

Forvaltningen traf den 12. december 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 36, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund).

Forvaltningen havde forinden i brev til borger med jobplan givet vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning C**²):

”...

Du har mødepligt i tilbud

Udebliver du fra tilbuddet uden rimelig grund, sker der fradrag i din kontanthjælp fra den dag, hvor du skulle være mødt i tilbuddet og indtil kontakten til tilbuddet er genoprettet. Melder du afbud senere end mødetidspunktet, eller kommer du for sent, sker der fradrag for den samme dag.

Hvis udeblivelserne sidestilles med en afvisning af tilbuddet, vil din hjælp ophøre.

(...)

Fravær på grund af sygdom skal meldes dagligt til jobcentret og tilbuddet. Besked om sygdom skal gives inden mødetidspunktet. Undlader du at give meddelelse om sygdom til jobcentret og tilbuddet, sker der fradrag i din kontanthjælp.

Hvis du ikke kan overholde dine aftaler med jobcentret, er det meget vigtigt, at du giver jobcentret besked forinden. I alle tilfælde skal du henvende dig så hurtigt som muligt i jobcentret for at undgå yderligere sanktioner.

Afvisning af tilbuddet

Afviser du tilbuddet i jobplanen, er du ikke længere berettiget til hjælp. Ønsker du igen at søge om at blive berettiget til kontanthjælp, skal du snarest henvende dig i jobcentret og stille dig til rådighed for et beskæftigelsestilbud.

...”

Borgerrådgiverens vurdering af Vejledning C

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund:

Jeg finder, at formuleringen: ”Udebliver du fra tilbuddet uden rimelig grund, sker der fradrag i din kontanthjælp fra den dag, hvor du skulle være mødt i tilbuddet og indtil kontakt til tilbuddet er genoprettet” er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning.

Jeg forstår lov om aktiv socialpolitik § 36, stk. 1-2 således, at der skal ske fradrag i kontanthjælp fra det tidspunkt, hvor en person uden rimelig grund udebliver fra tilbuddet og frem til opfyldelse af pligten til at møde i tilbuddet. På den baggrund finder jeg, at informationen om, at der sker fradrag i hjælpen: ”indtil

² Jeg har rubriceret vejledningen som ”Vejledning C” for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag 1 for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne

kontakt til tilbuddet er genoprettet” for upræcis, da fradrag i hjælpen sker frem til opfyldelse af pligten til at møde i tilbuddet.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp:

Jeg finder, at formuleringen ”indtil kontakt til tilbuddet er genoprettet” er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning. Jeg lægger vægt på, at formuleringen efter min opfattelse ikke direkte angiver, hvad borgeren konkret skal gøre for igen at blive berettiget til kontanthjælp.

Overskriften ”Afvisning af tilbuddet” omhandler efter sin ordlyd udelukkende tilfælde, hvor manglende opfyldelse af pligt til at møde i tilbuddet skal betragtes som en afvisning af tilbud, jf. Las § 41, stk. 1, nr. 2. Det er på den baggrund min opfattelse, at vejledningen under overskriften alene kan anses som værende rettet mod tilfælde, hvor kontanthjælp ophører efter § 41, stk. 1, nr. 2.

Forvaltningen traf den 13. januar 2011 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 36, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund).

Forvaltningen havde forinden i brev til borger med sygeopfølgingsplan givet vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning E**³):

”...

For modtagere af kontanthjælp – vær særlig opmærksom på

(...)

Hvis du uden rimelig grund udebliver fra foranstaltninger som led i sygeopfølgningen, skal kommunen foretage et fradrag i hjælpen. Fradrag i hjælpen foretages for det antal dage, hvor du er udeblevet helt eller delvis.

Hvis du eller din evt. ægtefælle, uden rimelig grund afviser foranstaltninger som led i sygeopfølgningen vil jeres kontanthjælp ophøre. Hvis du eller din ægtefælle gentagne gange, udebliver fra foranstaltninger som led i sygeopfølgningen, og hvor udeblivelserne har et omfang som kan sidestilles med en afvisning af tilbuddet, vil jeres kontanthjælp også ophøre.

Kontanthjælpen ophører indtil du igen ønsker at medvirke i de foranstaltninger, der fremgår af din sygeopfølgingsplan.

Er din hjælp ophørt på grund af udeblivelse fra tilbud eller afvisning af tilbud, er det vigtigt at gøre følgende for igen at blive berettiget til kontanthjælp: Du skal hurtigst muligt henvende dig i jobcentret og starte i det anviste tilbud.

(...)

...”

Borgerrådgiverens vurdering af Vejledning E

Vejledning om konsekvenser for hjælp ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund:

Jeg finder, at formuleringen ”Fradrag i hjælpen foretages for det antal dage, hvor du er udeblevet helt eller delvis” er en tilstrækkelig og klar vejledning om konsekvensen for kontanthjælp ved udeblivelse uden rimelig grund fra foranstaltninger som led i sygeopfølgningen. Jeg lægger vægt på, at formuleringen efter min opfattelse præcist angiver konsekvensen ved manglende opfyldelse af pligt.

³ Jeg har rubriceret vejledningen som ”Vejledning E” for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag 1 for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp:

Jeg finder, at informationen i Vejledning E er utilstrækkelig vejledning om, hvad borgeren skal gøre for at få kontanthjælp igen i tilfælde, hvor der sker fradrag på grund af udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund. Jeg lægger vægt på, at vejledningen anvender ordvalget "kontanthjælpen ophører" og "Er din hjælp ophørt" og derfor efter min opfattelse må anses som værende rettet mod tilfælde, hvor kontanthjælp ophører efter § 41 i lov om aktiv socialpolitik.

SAG 8

Forvaltningen traf den 19. april 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 36, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund).

Forvaltningen traf den 23. marts 2012 afgørelse om ophør af kontanthjælp efter § 41, stk. 1, nr. 2 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. gentagne udeblivelser som sidestilles med afvisning af tilbud).

Forvaltningen havde forinden i brev til borger med jobplan givet vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning D**⁴):

"...

Du har mødepligt i tilbud

Udebliver du fra tilbuddet uden rimelig grund, sker der fradrag i din kontanthjælp fra den dag, hvor du skulle være mødt i tilbuddet og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet. Melder du afbud senere end mødetidspunktet, eller kommer du for sent, sker der fradrag for den samme dag.

Hvis udeblivelsen sidestilles med en afvisning af tilbuddet, vil din hjælp ophøre.

(...)

Fravær på grund af sygdom skal meldes dagligt til jobcenteret og tilbuddet. Besked om sygdom skal gives inden mødetidspunktet. Undlader du at give meddelelse om sygdom til jobcenteret og tilbuddet, sker der fradrag i din kontanthjælp.

(...)

Hvis du ikke kan overholde dine aftaler med jobcenteret, er det meget vigtigt, at du giver jobcenteret besked forinden. I alle tilfælde skal du henvende dig så hurtigt som muligt i jobcenteret for at undgå yderligere sanktioner, da hver gang du udebliver vil få betydning for din kontanthjælp.

Afvisning af tilbuddet

Afviser du tilbuddet i jobplanen, er du ikke længere berettiget til hjælp.

Sådan bliver du igen berettiget til kontanthjælp

Ønsker du igen at modtage kontanthjælp, skal du straks henvende dig i jobcenteret og stille dig til rådighed for beskæftigelsestilbuddet. Du vil først blive berettiget til kontanthjælp fra det tidspunkt, hvor du genoptager beskæftigelsen i tilbuddet.

..."

⁴ Jeg har rubriceret vejledningen som "Vejledning D" for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag I for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne.

Borgerrådgiverens vurdering af **Vejledning D**

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund:

Jeg finder, at formuleringen ”Udebliver du fra tilbuddet uden rimelig grund, sker der fradrag i din kontanthjælp fra den dag, hvor du skulle være mødt i tilbuddet og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet” er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning, idet jeg henviser til mine bemærkninger til Vejledning C, jf. ovenfor.

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved gentagne udeblivelser, som sidestilles med afvisning af tilbud:

Jeg finder, at formuleringen ”Hvis udeblivelsen sidestilles med en afvisning af tilbuddet, vil din hjælp ophøre” er en tilstrækkelig og klar vejledning. Jeg lægger vægt på, at vejledningen efter min opfattelse præcist angiver konsekvensen for hjælp, når udeblivelse sidestilles med afvisning.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp (i tilfælde af udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund samt i tilfælde af gentagne udeblivelser, som må sidestilles med afvisning af tilbud):

Jeg finder, at formuleringen under overskriften ”Sådan bliver du igen berettiget til kontanthjælp” er en tilstrækkelig og klar vejledning om, hvordan man igen bliver berettiget til kontanthjælp ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund og ved gentagne udeblivelser, der sidestilles med afvisning af tilbud. Jeg lægger vægt på, at det præcist fremgår, hvad kontanthjælpsmodtageren skal gøre for igen at få hjælp.

JOBCENTER KØBENHAVN, MUSVÅGEVEJ

SAG I

Forvaltningen traf den 26. august 2011 afgørelse om ophør af kontanthjælp efter § 41, stk. 1, nr. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. afvisning af tilbud).

Forvaltningen havde forinden i brev med sygeopfølgingsplan givet vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning F**⁵):

”...

For modtagere af kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse – vær særlig opmærksom på

(...) Hvis du eller din evt. ægtefælle, uden rimeligt grund afviser foranstaltninger som led i sygeopfølgningen vil jeres kontanthjælp/starthjælp/integrationsydelse ophøre. [...]

Kontanthjælpen/starthjælpen/introduktionsydelsen ophører indtil du igen ønsker at medvirke i de foranstaltninger der fremgår af din sygeopfølgingsplan. Du henvises til hurtigt at tage kontakt til jobcentret.

...”

Borgerrådgiverens vurdering af **Vejledning F**

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved afvisning af tilbud:

⁵ Jeg har rubriceret vejledningen som ”Vejledning F” for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag I for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne.

Jeg finder, at formuleringen "Kontanthjælpen/starthjælpen/introduktionsydelsen ophører indtil du igen ønsker at medvirke i de foranstaltninger der fremgår af din sygeopfølgingsplan" er tilstrækkelig og klar vejledning. Jeg lægger vægt på, at der præcist informeres om konsekvensen for hjælpen ved afvisning af foranstaltning.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp:

Jeg finder, at formuleringen "Kontanthjælpen/starthjælpen/introduktionsydelsen ophører indtil du igen ønsker at medvirke i de foranstaltninger der fremgår af din sygeopfølgingsplan" sammen med formuleringen "Du henvises til hurtigt at tage kontakt til jobcentret" er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning. Jeg lægger vægt på, at det efter min opfattelse ikke præcist fremgår, at dette er fremgangsmåden for at blive berettiget til kontanthjælp igen.

SAG 2

Forvaltningen traf den 23. marts 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 38, stk. 2 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. manglende bekræftelse af tilmelding som jobsøgende).

Forvaltningen havde ved elektronisk tilmelding på Jobnet givet borgeren vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning L**⁶):

"...

Når du er meldt ledig i et jobcenter, skal du være aktivt jobsøgende. Derfor skal du bekræfte, at du søger job, mindst hver 7.dag.

Du bekræfter, at du søger job, på din egen side på jobnet.dk. Siden hedder **Min side**.

(...)

Hvor ofte skal jeg bekræfte? Det skal du gøre mindst hver 7.dag. Hvis du for eksempel har bekræftet din jobsøgning på en mandag, skal du senest gøre det igen mandagen efter.

(...)

Hvad sker der, hvis jeg ikke bekræfter?

Det vil betyde, at du bliver afmeldt som jobsøgende i jobcentret. Du skal være tilmeldt som jobsøgende for at få dagpenge eller kontanthjælp. Hvis du ikke bekræfter din jobsøgning, mister du altså din ydelse for de dage, du ikke er tilmeldt.

Den første gang, du glemmer at bekræfte din jobsøgning, vil du dog få en påmindelse, inden du bliver afmeldt. Derefter bliver du afmeldt uden varsel.

..."

Borgerrådgiverens vurdering af **Vejledning L**

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt til at bekræfte jobsøgning:

Jeg finder, at formuleringen "Hvis du ikke bekræfter din jobsøgning, mister du altså din ydelse for de dage, du ikke er tilmeldt" er tilstrækkelig og klar vejledning om konsekvensen ved manglende opfyldelse af

⁶ Jeg har rubriceret vejledningen som "Vejledning L" for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag I for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne.

pligten. Jeg lægger vægt på, at det præcist fremgår, hvad konsekvensen er for hjælp ved manglende bekræftelse af jobsøgning.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp:

Jeg finder, at informationen er en tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning om, hvordan retten til kontanthjælp opnås igen. Jeg lægger vægt på, at formuleringen efter min opfattelse ikke direkte angiver, hvad borgeren konkret skal gøre for igen at blive berettiget til kontanthjælp om end det samtidig er min opfattelse, at dette indirekte kan udledes af informationen.

SAG 7

Forvaltningen traf den 28. september 2011 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 37, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra jobsamtale uden rimelig grund).

Borgerrådgiverens vurdering

På sagen ses ingen dokumentation i form af brev til borger med mødeindkaldelse til den dato, som borger blev sanktioneret for pga. udeblivelse uden rimelig grund. Jeg lægger på den baggrund til grund, at der ingen vejledning er givet efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik.

JOBCENTER KØBENHAVN, SKELBÆKGADE

SAG 1

Forvaltningen traf den 22. februar 2011 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 36, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund).

Forvaltningen havde forinden i brev med sygeopfølgingsplan givet vejledning med følgende ordlyd (herefter **Vejledning J**⁷):

”...

For modtagere af kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse – vær særlig opmærksom på

Det er vigtigt, at du giver besked til jobcentret og til kontaktpersonen i den foranstaltning du er henvist til, hvis du bliver syg. Gør du ikke det, vil din kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse blive nedsat. Det samme gælder gør sig gældende hvis du ikke giver besked om sygdom hvis du er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale, eller til foranstaltninger som led i sygeopfølgningen.

Hjælpen vil blive nedsat med et fast beløb hver gang du ikke sygemelder dig, du skal huske at sygemelde dig, hvis du vil undgå fremtidige nedsættelser af kontanthjælp/starthjælpen/introduktionsydelsen.

Hvis du eller din evt. ægtefælle, uden rimelig grund afviser foranstaltninger som led i sygeopfølgningen vil jeres kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse ophøre. Hvis du eller din evt. ægtefælle gentagne gange, udebliver fra foranstaltninger som led i sygeopfølgningen, og hvor udeblivelserne har et omfang som kan sidestillet med en afvisning af tilbuddet, vil jeres kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse også ophøre. Kontanthjælp/starthjælpen/introduktionsydelsen ophører indtil du igen ønsker at medvirke i de foranstaltninger, der fremgår af din sygeopfølgningsplan.

⁷ Jeg har rubriceret vejledningen som “Vejledning J” for overblikkets skyld. Jeg henviser til bilag I for samlet gennemgang af vejledninger og sanktioner på sagerne.

Er din hjælp ophørt på grund af udeblivelse fra tilbud eller afvisning af tilbud, er det vigtigt at du gør følgende for igen at blive berettiget til kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse: Du skal hurtigst muligt henvende dig i jobcentret og starte i det anviste tilbud.
..."

Borgerrådgiverens vurdering af **Vejledning J**

Vejledning om konsekvenser for kontanthjælp ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund:

Jeg finder, at vejledningens formulering 1-4 led er utilstrækkelig vejledning om konsekvenser ved manglende opfyldelse af pligt til at møde op i tilbud. Jeg lægger vægt på, at informationen slet ikke benytter ordvalget "udeblive/udeblivelse" fra tilbud, og på den baggrund finder jeg, at det er upræcist, hvorvidt der vejledes om konsekvensen ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund.

Jeg bemærker, at formuleringen: "Hjælpen vil blive nedsat med et fast beløb hver gang du ikke sygemelder dig" efter min opfattelse giver et forkert indtryk af, at sygemelding er altafgørende i forhold til spørgsmålet om sanktionering i kontanthjælp. Det er min opfattelse, at der kan være tale om andre lovlige fraværsgrunde, ligesom der vel kan forekomme tilfælde, hvor udeblivelser må betragtes som uden rimelig grund, selvom der forinden er sket sygemelding.

Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp:

Jeg finder, at informationen er utilstrækkelig vejledning efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik. Jeg lægger vægt på, at det er min opfattelse, at formuleringerne "Kontanthjælpen/starthjælpen/ introduktionsydelsen ophører indtil du igen ønsker at medvirke i de foranstaltninger, der fremgår af din sygeopfølgningsplan" og "Er din hjælp ophørt på grund af udeblivelse fra tilbud eller afvisning af tilbud" efter en almindelig sproglig forståelse må forstås således, at vejledningen er rettet mod tilfælde, hvor kontanthjælp ophører på grund af afvisning af tilbud eller gentagne udeblivelser fra et tilbud efter § 41, stk. 1, nr. 1-2 i lov om aktiv socialpolitik..

Jeg er opmærksom på, at lovkrav om sygeopfølgingsplaner er ophævet, hvorfor jeg ikke foretager yderligere i forhold til dette.

SAG 2

Forvaltningen traf den 2. februar 2012 samt den 23. marts 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 37, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra jobsamtale uden rimelig grund).

Borgerrådgiverens vurdering

Forvaltningen har dokumenteret, at forvaltningen forinden i indkaldelsesbrev af 30. december 2011 samt i indkaldelsesbrev af 27. februar 2012 har givet borger vejledning svarende til "Vejledning A". For Borgerrådgiverens vurdering af vejledningen henviser jeg til mine bemærkninger til Vejledning A ovenfor.

Forvaltningen traf den 25. januar 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 36, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra tilbud fra den 17. november 2011 til den 14. december 2011 uden rimelig grund).

Borgerrådgiverens vurdering

Det fremgår af sagen, at borger var til jobsamtale den 17. november 2011, hvor jobplan med Vejledning (D) blev underskrevet, og at der samme dag blev booket et 4-ugers forløb. Jeg finder på den baggrund, at der foreligger dokumentation for, at der er givet tilstrækkelig vejledning. Jeg henviser til mine bemærkninger ovenfor til Vejledning (D).

SAG 10

Forvaltningen traf den 25. marts 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 36, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund).

Borgerrådgiverens vurdering

På sagen ses ingen dokumentation i form af breve til borger med jobplaner, som omhandler det beskæftigelsestilbud, som der sanktioneres for (på grund af udeblivelse uden rimelig grund). Jeg lægger derfor til grund, at der ingen vejledning er givet efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik.

Forvaltningen traf den 14. marts 2012 afgørelse om fradrag i kontanthjælp efter § 37, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik (sanktionering pga. udeblivelse fra jobsamtale uden rimelig grund).

Borgerrådgiverens vurdering

På sagen ses ingen dokumentation i form af breve til borger med mødeindkaldelse til den dato, som borger sanktioneres for (på grund af udeblivelse uden rimelig grund). Jeg lægger derfor til grund, at der ingen vejledning er givet efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik.

BILAG I

SAMLET GENNEMGANG AF SANKTIONER OG VEJLEDNINGER PÅ SAGERNE

JOBCENTER KØBENHAVN, NYROPSGADE					
SAG 1					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk.1	Brev af 12.12.2011 om sanktion efter § 36, stk.1	Brev af 24.7.2011 om sanktion efter § 37, stk.1.	Brev af 13.1.2011 om sanktion efter § 36, stk.1.	
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (C) i brev med jobplan	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (E) i brev med sygeopfølgingsplan	
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning	
SAG 2					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk.1	Brev af 16.12.2011 om sanktion efter § 37, stk.1			
Vejledning	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale (identisk med Vejledning A)	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning			
SAG 3					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk.1				
Vejledning	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				

SAG 4					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk.1				
Vejledning	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1)Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2)Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				
SAG 5					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 38, stk.2	Brev af 9.2.2012 om sanktion efter § 38, stk. 2			
Vejledning	Vejledning (L) på Jobnet	Vejledning (L) på Jobnet			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1)Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning			
SAG 6					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk.1				
Vejledning	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				
SAG 7					
Afgørelse	Brev af 22. marts 2012 om sanktion efter § 37, stk.1				
Vejledning	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				

SAG 8					
Afgørelse	Brev af 19.3.2012 om sanktion efter § 36, stk.1	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 41, stk.1, nr. 2			
Vejledning	Vejledning (D) i brev med jobplan	Vejledning (D) i brev med jobplan			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning			
SAG 9					
Afgørelse	Brev af 26. 3.12 om sanktion efter §37, stk. 1.				
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				
SAG 10					
Afgørelse	Brev af 26.2.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.				
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				

JOBCENTER KØBENHAVN, MUSVÅGEVEJ**SAG 1**

Afgørelse	Brev af 26.8.11 om sanktion, efter § 41, stk. 1.				
Vejledning	Vejledning (F) i sygeopfølgingsplan.				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				

SAG 2

Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion efter § 38, stk. 2				
Vejledning	Vejledning (L) på Jobnet				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				

SAG 3

Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1				
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				

SAG 4					
Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.	Brev af 28.11.11. om sanktion efter § 37, stk. 1	Brev af 17.6.11. om sanktion efter § 37, stk. 1	Brev af 14.1.11 om sanktion efter § 37, stk. 1.	
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (H) i brev med indkaldelse til jobsamtale (identisk med Vejledning C)	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (H) i brev med indkaldelse til jobsamtale	
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	
SAG 5					
Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.				
Vejledning	Vejledning (I) i brev med indkaldelse til telefonmøde (identisk med Vejledning A)				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning				
SAG 6					
Afgørelse	Brev af 26.3.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.	Brev af 17.1.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.			
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning			
SAG 7					
Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.	Brev af 28.9.11 om sanktion, efter § 37, stk. 1.			
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Ingen dokumentation i form af brev med mødeindkaldelse på sag.			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	Ingen vejledning			

SAG 8					
Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion, efter § 37, stk. 1.	Brev af 9.12.11 om sanktion, efter § 37, stk. 1.			
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning			
SAG 9					
Afgørelse	Brev af 25.3.12 om sanktion, efter § 36, stk. 1.				
Vejledning	Vejledning (E) i brev med sygeopfølgingsplan				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning				
SAG 10					
Afgørelse	Brev af 22. marts 2012 om sanktion efter § 36, stk.1				
Vejledning	Vejledning (E) i brev med sygeopfølgingsplan				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning				

JOBCENTER KØBENHAVN, SKELBÆKGADE
SAG 1

Afgørelse	Brev af 22.3. 2012 om sanktion efter § 37, stk.1	Brev af 22.2.2012 om sanktion efter § 36, stk.1.	Brev af 26.1.2012 om sanktion efter § 36, stk. 1	Brev af 20.12.11 om sanktion efter § 36, stk. 1	Brev af 21.9.2011 om sanktion efter § 36, stk. 1
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (J) i brev med sygeopfølgingsplan	Vejledning (J) i brev med sygeopfølgingsplan	Vejledning (J) i brev med sygeopfølgingsplan	Vejledning (K) i brev med sygeopfølgingsplan (identisk med Vejledning J).
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2)Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Utilstrækkelig vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning	1) Utilstrækkelig vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning	1)Utilstrækkelig vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning	1) Utilstrækkelig vejledning 2) Utilstrækkelig vejledning

SAG 2

Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk. 1	Brev af 2.2.2012 om sanktion efter § 37, stk.1	Brev af 25.1.2012 om sanktion efter § 36, stk. 1		
Vejledning	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (A) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (D) i jobplan som underskrevet på møde i jobcenter den 17.11.2011		
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2)Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2)Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning		

SAG 3

Afgørelse	Brev af 17. 4.2012 om sanktion efter § 38, stk. 2.	Brev af 17. 2.2012 om sanktion efter § 38, stk. 2.			
Vejledning	Vejledning (L) på Jobnet	Vejledning (L) på Jobnet			
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning			

SAG 4					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 36, stk.1.				
Vejledning	Vejledning (D) i brev med jobplan				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning				
SAG 5					
Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion efter § 41, stk. 1, nr.2	Brev af 20.3.12 om sanktion efter § 36, stk. 1	Brev af 16.3.2012 om sanktion efter § 38, stk. 2	Brev af 17.2.2012 om sanktion efter § 36, stk.1.	
Vejledning	Vejledning (D) i brev med jobplan	Vejledning (D) i brev med jobplan	Vejledning (L) på Jobnet	Vejledning (D) i brev med jobplan	
Bedømmelse	1)Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning	1)Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning	
SAG 6					
Afgørelse	Brev af 23.3.12 om sanktion efter § 41, stk. 1, nr.2	Brev af 25.11.11 om sanktion efter § 36, stk.1			
Vejledning	Vejledning (C) i brev med jobplan	Vejledning (C) i brev med jobplan			
Bedømmelse	1)Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning			

SAG 7					
Afgørelse	Brev af 23.3.2012 om sanktion efter § 37, stk. 1	Brev af 27.10.2011 om sanktion efter § 41, stk.1, nr.1.	Brev af 5.10.2011 om sanktion efter § 38, stk. 2	Brev af 2.8.11 om sanktion efter § 37, stk.1	Brev af 30.5.11 om sanktion efter § 37, stk.1.
Vejledning	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning C i brev med jobplan	Vejledning (L) på Jobnet	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale	Vejledning (B) i brev med indkaldelse til jobsamtale
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning	1) Tilstrækkelig og klar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2)Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning
SAG 8					
Afgørelse	Ingen afgørelse om sanktion pga. manglende opfyldelse af pligt efter §§ 36-41				
Vejledning					
Bedømmelse	Undtaget grundet ingen afgørelse om sanktion efter §§ 36-41				
SAG 9					
Afgørelse	Brev af 25.3.2012 om sanktion efter § 36, stk.1.				
Vejledning	Vejledning (D) i brev med jobplan				
Bedømmelse	1) Tilstrækkelig, men delvist uklar vejledning 2) Tilstrækkelig og klar vejledning				
SAG 10					
Afgørelse	Brev af 25.3.2012 om sanktion efter § 36, stk.1.	Brev af 14.3.2012 om sanktion efter § 37, stk. 1.			
Vejledning	Ingen dokumentation for vejledning ift. tilbud som der sanktioneres for	Ingen dokumentation i form af brev med mødeindkaldelse på sag			
Bedømmelse	Ingen vejledning	Ingen vejledning			

BILAG 2

FORVALTNINGENS BEMÆRKNINGER TIL DEN FORELØBIGE RAPPORTS FAKTISKE OPLYSNINGER

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen fremsendte den 5. september 2013 bemærkninger til den foreløbige rapport's faktiske oplysninger.

Forvaltningen anfører følgende:

”...

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har i brev af 12. juli 2013 modtaget Borgerrådgiverens foreløbige rapport om vejledning i sager om kontanthjælp.

Borgerrådgiveren har undersøgt, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har opfyldt vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv social politik i kontanthjælpssager, hvor der er truffet afgørelse om sanktion i kontanthjælpen på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv social politik.

Undersøgelsen gennemgår, hvorvidt følgende vejledning efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik er opfyldt:

1. Vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt.
2. Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp.

Undersøgelsen indeholder også en generel vurdering af, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i henhold til de almindelige regler om vejledning giver fornøden vejledning om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik.

Til brug for undersøgelsen bad Borgerrådgiveren ved brev af 23. december 2011 Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at modtage en udtalelse samt om udlån af 30 nærmere specificerede sager, fordelt med 10 fra Jobcenter København, Nyropsgade, 10 fra Jobcenter København, Musvågevej, og 10 fra Jobcenter København, Skelbækgade.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen fremsendte den 14. maj 2012 forvaltningens udtalelse samt 30 sager til Borgerrådgiveren. I én af de 30 sager, var der imidlertid ikke truffet afgørelse om sanktion i kontanthjælp. Undersøgelsen har således omfattet en gennemgang af 29 sager i alt.

I de 29 sager blev der i alt truffet 57 afgørelser om sanktion i kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik.

Resultatet af Borgerrådgiverens undersøgelse viser følgende:

- *Vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt blev opfyldt i 83 % af tilfældene. (47 ud af 57)*
- *Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp blev opfyldt i 77 % af tilfældene (44 ud af 57)*

- *Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vejleder om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik.*

1) Med udgangspunkt i den foreløbige rapport om vejledning i sager om kontanthjælp, så beder Borgerrådgiveren Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at sende eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

2) Borgerrådgiveren beder endvidere Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om forinden at indhente eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger fra Jobcenter København, Nyropsgade, Jobcenter København, Musvågevej, samt Jobcenter København Skelbækgade.

Den foreløbige rapport indeholder (i kursiv) de vurderinger og bedømmelser, som Borgerrådgiveren forventer at komme med. De har foreløbig karakter, eftersom faktuelle oplysninger i rapporten kan korrigeres gennem forvaltningens bemærkninger.

Borgerrådgiveren beder alene om forvaltningens eventuelle bemærkninger til faktuelle oplysninger i rapporten.

Når Borgerrådgiveren har modtaget forvaltningens bemærkninger, bliver den endelige rapport udarbejdet, hvor eventuelle bemærkninger til de faktiske forhold vil blive indarbejdet i fornødent omfang.

Rapporten har intern karakter, indtil den foreligger i endelig udgave.

Ad 1) Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens bemærkninger til de faktuelle oplysninger.

Forvaltningen har gennemgået Borgerrådgiverens foreløbige rapport om vejledning i sager om kontanthjælp, og kan med tilfredshed konstatere, at Borgerrådgiverens undersøgelse peger på, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vejleder om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik.

Imidlertid peger resultatet af undersøgelsen også på, at forvaltningen i en række konkrete situationer ikke giver den nødvendige og tilstrækkelige vejledning af borgeren efter § 35 stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik. Det gælder både i de situationer, hvor vejledningen omhandler 1) konsekvens for kontanthjælp ved manglende opfyldelse af pligt, og vejledning om, 2) hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp.

Til brug for Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens bemærkninger til de faktuelle oplysninger i den foreløbige rapport om vejledning i sager om kontanthjælp, så har forvaltningen den 27. august 2013 anmodet Borgerrådgiveren om at identificere de sager, hvor undersøgelsen peger på, at der er givet en utilstrækkelig vejledning, eller hvor der ikke er dokumentation for denne.

Borgerrådgiveren har den 28. august 2013 fremsendt de ønskede oplysninger, som omhandler 7 sager, fordelt med 1 sag i Jobcenter København, Nyropsgade, 3 sager i Jobcenter København, Musvågevej og 3 sager i Jobcenter København, Skelbækgade. I de 7 sager har Borgerrådgiveren i 12 afgørelser om sanktion beklaget, at der ikke er givet den nødvendige og tilstrækkelige vejledning.

Forvaltningen har gennemgået de konkrete sager og har i tabellen nedenfor anført de konkrete bemærkninger til Borgerrådgiverens vurdering af vejledningen.

Center	Sagsnr.	Afgørelse	Borgerrådgiverens vurdering	Forvaltningens bemærkninger
Nyropsgade	1	Brev af 13.1.2011	Ad 2) Ringe grad tilstrækkelig	Sanktioneringen den 13.1.2011 vedrører en udeblivelse den 2.11.2010. Da borgeren allerede er genindtrådt i kontanthjælp den 3.11.2010, så er behovet for vejledning om reglerne for genindtrædelse i kontanthjælp ikke aktuelt.
Musvågevej	7	Brev af 28.9.11	Ad 1) Ingen vejledning Ad 2) Ingen vejledning	Forvaltningen kan konstatere i Opera, at der er sendt en mødeindkaldelse til 5.9.2011, men der foreligger ikke nogen dokumentation for brev med mødeindkaldelse, så forvaltningen kan ikke konstatere hvilken vejledning der er givet.
	9	Brev af 25.3.2012	Ad 2) Ringe grad tilstrækkelig	Sygeopfølgingsplanen indeholder en generel vejledning om genindtrædelse i kontanthjælp. "Er din hjælp ophørt på grund af udeblivelse fra tilbud eller afvisning af tilbud, er det vigtigt, at du gør følgende for igen at blive berettiget til kontanthjælp/starthjælp/intrøduktionsydelse: Du skal hurtigst muligt henvende dig i jobcentret og starte det anviste tilbud.

				I den konkrete sag er borgeren partshørt den 20.3.2012, og det fremgår her, at han straks skal tage imod tilbudet og kontakte jobcentret om dette, hvilket fører til, at borger møder op i tilbud samme dag.
	10	Brev af 22.3.2012	Ad 2) Ringe grad tilstrækkelig	Vejledning fremgår af sygeopfølgningsplan.
Skelbækgade	1	Brev af 22.2.2012	Ad 1) Ringe grad tilstrækkelig Ad 2) Ringe grad tilstrækkelig	Vejledning fremgår af sygeopfølgningsplan.
	1	Brev af 26.1.2012	Ad 1) Ringe grad tilstrækkelig Ad 2) Ringe grad tilstrækkelig	Vejledning fremgår af sygeopfølgningsplan
	1	Brev af 20.12.2011	Ad 1) Ringe grad tilstrækkelig Ad 2) Ringe grad tilstrækkelig	Vejledning fremgår af sygeopfølgningsplan
	2	Brev af 23.3.2012	Ingen vejledning	Brevet med mødeindkaldelse foreligger i sagen og vejledningen er korrekt. Udskrevet og sendt 27.2.2012.
	2	Brev af 2.2.2012	Ingen vejledning	Det fremgår af sagen at brevet med mødeindkaldelse er sendt den 30.12.2011. Brevet foreligger i sagen og vejledningen er korrekt.
	2	Brev af 25.1.2012	Ingen vejledning	Det fremgår af sagen, at borgeren var til samtale den 17.11.2011. Der foreligger en underskrevet jobplan dateret 17.11.2011, så forvaltningen forudsætter, at

				denne er under-skrevet under samtalen, og at borgeren er blevet vejledt. Det fremgår også af jobplanen, at der er booket et 4 ugers forløb med mødedato samme dag inden kl. 13.00.
	10	Brev af 25.3.2012	Ingen vejledning	Der foreligger ikke dokumentation for vejledning af borgeren
	10	Brev af 14.3.2012	Ingen vejledning	Der foreligger ikke dokumentation for vejledning af borgeren.

Som det fremgår af resultatet af forvaltningens gennemgang af de konkrete sager, hvor Borgerrådgiveren i følge den foreløbige rapport vil udtale kritik, så er det Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens vurdering, at der i 9 ud af de 12 afgørelser om sanktion foreligger dokumentation for, at forvaltningen har givet en tilstrækkelig vejledning jfr. § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik.

Ad 2) Indhentelse af bemærkninger til rapportens faktuelle oplysninger fra jobcentrene i Nyropsgade, Musvågevej og Skelbækgade.

Borgerrådgiverens undersøgelse baserer sig på en gennemgang af afgørelserne fra 2011-2012. Som en konsekvens af strukturændringerne i Jobcenter København og etableringen af de nye organisatoriske enheder pr. 1. februar 2013, så har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ikke fundet anledning til at indhente en udtalelse fra de nye jobcenterenheder. I stedet har forvaltningen bedt Center for Driftsunderstøttelse om at gennemgå de sager, hvor Borgerrådgiveren i følge den foreløbige rapport vil udtale kritik.
 ...”

BILAG 3

BORGERRÅDGIVERENS OPFØLGENDE SPØRGSMÅL TIL FORVALTNINGENS BEMÆRKNINGER

Borgerrådgiveren sendte den 6. november 2013 et brev til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen med opfølgende spørgsmål.

Borgerrådgiveren anførte følgende:

”...

Borgerrådgiveren har den 6. september 2013 modtaget forvaltningens brev af 5. september 2013 med bemærkninger til Borgerrådgiverens foreløbige rapport om vejledning i sager om kontanthjælp.

Borgerrådgiveren har gennemgået indholdet i brevet. Borgerrådgiveren skal på baggrund af forvaltningens konkrete bemærkninger til den foreløbige rapport bede om svar på opfølgende spørgsmål i forhold til 3 af sagerne i rapporten.

For så vidt angår sag nr. 1 ved Jobcenter København Nyropsgade bemærker forvaltningen konkret følgende:

”...

Sanktioneringen den 13.1.2011 vedrører en udeblivelse den 2.11.2010. Da borgeren allerede er genindtrådt i kontanthjælp den 3.11.2010, så er behovet for vejledning om reglerne for genindtrædelse i kontanthjælp ikke aktuel.

...”

Det fremgår af sagen, at der den 13. januar 2011 er blevet truffet afgørelse om sanktion (fradrag) i borgers kontanthjælp den 2. november 2011 grundet borgers udeblivelse fra tilbud den pågældende dato. Borgerrådgiveren skal bede forvaltningen om at svare på, hvordan forvaltningen mener, at vejledningspligten i henhold til § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik ikke gælder i tilfælde, hvor borgeren genindtræder i kontanthjælp dagen efter sanktion i kontanthjælpen?

For så vidt angår sag nr. 9 ved Jobcenter København, Musvågevej, bemærker forvaltningen konkret følgende:

”...

Sygeopfølgingsplanen indeholder en generel vejledning om genindtrædelse i kontanthjælp. *”Er din hjælp ophørt på grund af udeblivelse fra tilbud eller afvisning af tilbud, er det vigtigt, at du gør følgende for igen at blive berettiget til kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse: Du skal hurtigst muligt henvende dig i jobcentret og starte det anviste tilbud.*

I den konkrete sag er borgeren partshørt den 20.3.2012, og det fremgår her, at han straks skal tage imod tilbuddet og kontakte jobcentret om dette, hvilket fører til, at borger møder op i tilbud samme dag.

...”

Det fremgår af sagen, at der den 25. marts 2012 er blevet truffet afgørelse om sanktion (fradrag) i borgers kontanthjælp i perioden 5. marts 2012 til den 19. marts 2012 grundet borgers udeblivelse fra tilbud i den pågældende periode. Borgerrådgiveren skal bede forvaltningen om at svare på, hvorvidt og i givet fald hvordan forvaltningen mener, at partshøring efter forvaltningsloven kan erstatte vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv social politik?

For så vidt angår nr. 2 ved Jobcenter København, Skelbækgade, bemærker forvaltningen følgende i forhold til afgørelse den 23. marts 2012 om sanktion i kontanthjælp:

”...

Brevet med mødeindkaldelse foreligger i sagen og vejledningen er korrekt. Udskrevet og sendt 27.2.2012.

...”

Forvaltningen bemærker til samme sag følgende i forhold til afgørelse den 2. februar 2012 om sanktion i kontanthjælp:

”...

Det fremgår af sagen at brevet med mødeindkaldelse er sendt den 30.12.2011. Brevet foreligger i sagen og vejledningen er korrekt.

...”

Borgerrådgiveren skal bede forvaltningen om at svare på, hvorvidt forvaltningen kan dokumentere, hvilken vejledning der er givet til borger? Og i givet fald bedes forvaltningen fremsende vejledningen til Borgerrådgiveren eller informere om, hvilken vejledning der er tale om, så Borgerrådgiveren har mulighed for at vurdere den pågældende vejledning.

I det omfang forvaltningen ikke kan dokumentere, hvilken vejledning der er givet til borger, skal Borgerrådgiveren bede forvaltningen om at svare på, hvorvidt forvaltningen fortsat mener, at der er givet tilstrækkelig vejledning? Og i givet fald med hvilken begrundelse forvaltningen mener, at dette er tilfældet?

...”

BILAG 4

FORVALTNINGENS SVAR PÅ BORGERRÅDGIVERENS OPFØLGENDE SPØRGSMÅL

Borgerrådgiveren modtog den 17. december 2013 et brev fra forvaltningen med svar på Borgerrådgiverens opfølgende spørgsmål samt dokumentation.

Forvaltningen anfører i brevet følgende:

”...

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har i brev af 6. november 2013 modtaget opfølgende spørgsmål i forbindelse med Borgerrådgiverens undersøgelse af forvaltningens opfyldelse af vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik.

Borgerrådgiveren har undersøgt, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har opfyldt vejledningspligten efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv social politik i kontanthjælpssager, hvor der er truffet afgørelse om sanktion i kontanthjælpen på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv social politik.

Undersøgelsen gennemgår, hvorvidt følgende vejledning efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik er opfyldt:

1. Vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt.
2. Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp.

Undersøgelsen indeholder også en generel vurdering af, hvorvidt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i henhold til de almindelige regler om vejledning giver fornøden vejledning om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik.

Til brug for undersøgelsen bad Borgerrådgiveren ved brev af 23. december 2011 Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at modtage en udtalelse samt om udlån af 30 nærmere specificerede sager, fordelt med 10 fra Jobcenter København, Nyropsgade, 10 fra Jobcenter København, Musvågevej, og 10 fra Jobcenter København, Skelbækgade.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen fremsendte den 14. maj 2012 forvaltningens udtalelse samt 30 sager til Borgerrådgiveren. I én af de 30 sager, var der imidlertid ikke truffet afgørelse om sanktion i kontanthjælp. Undersøgelsen har således omfattet en gennemgang af 29 sager i alt.

I de 29 sager blev der i alt truffet 57 afgørelser om sanktion i kontanthjælp på grund af manglende opfyldelse af pligter efter §§ 36-41 i lov om aktiv socialpolitik.

Resultatet af Borgerrådgiverens undersøgelse viser følgende:

- *Vejledning om konsekvens for kontanthjælpen ved manglende opfyldelse af pligt blev opfyldt i 83 % af tilfældene. (47 ud af 57)*
- *Vejledning om hvilke skridt borgeren skal tage for igen at være berettiget til kontanthjælp blev opfyldt i 77 % af tilfældene (44 ud af 57)*

- *Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vejleder om rettigheder på kontanthjælpsområdet og pligterne efter §§ 8a, 13 og 13a i lov om aktiv socialpolitik.*

1) Med udgangspunkt i den foreløbige rapport om vejledning i sager om kontanthjælp, bad Borgerrådgiveren Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at sende eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

2) Borgerrådgiveren bad endvidere Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om forinden at indhente eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger fra Jobcenter København, Nyropsgade, Jobcenter København, Musvågevej, samt Jobcenter København Skelbækgade.

Borgerrådgiveren bad alene om forvaltningens eventuelle bemærkninger til faktuelle oplysninger i rapporten.

Borgerrådgiveren modtog i brev af 5. september 2013 forvaltningens bemærkninger til Borgerrådgiverens foreløbige rapport.

Forvaltningen modtog i brev af 6. november 2013 opfølgende spørgsmål fra Borgerrådgiveren.

Angående sag nr. 1 ved Jobcenter København Nyropsgade, ønsker Borgerrådgiveren svar på følgende:

”Det fremgår af sagen, at der den 13. januar 2011 er blevet truffet afgørelse om sanktion (fradrag) i borgers kontanthjælp den 2. november 2011 grundet borgers udeblivelse fra tilbud den pågældende dato. Borgerrådgiveren skal bede forvaltningen om at svare på, hvordan forvaltningen mener, at vejledningspligten i henhold til § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik ikke gælder i tilfælde, hvor borgeren genindtræder i kontanthjælp dagen efter sanktion i kontanthjælpen?”

Vejledningspligten i henhold til lov om aktiv socialpolitik § 35, stk. 1 gælder selvfølgelig også i sagen, hvor borgeren genindtræder i kontanthjælp. I den konkrete sag mener forvaltningen, at der er givet tilstrækkelig vejledning til borger i sygeopfølgingsplan (E) af 11. oktober 2011.

Angående sag nr. 9 ved Jobcenter København Musvågevej, ønsker Borgerrådgiveren svar på følgende:

”Det fremgår af sagen, at der den 25. marts 2012 er blevet truffet afgørelse om sanktion (fradrag) i borgers kontanthjælp i perioden 5. marts 2012 til den 19. marts 2012 grundet borgers udeblivelse fra tilbud i den pågældende periode. Borgerrådgiveren skal bede forvaltningen om at svare på, hvorvidt og i givet fald hvordan forvaltningen mener, at partshøring efter forvaltningsloven kan erstatte vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv social politik?”

Vejledning i forbindelse med partshøring kan ikke erstatte vejledning efter lov om aktiv socialpolitik § 35, stk. 1. Forvaltningens kommentar var, at vejledningen i sygeopfølgingsplanen efter forvaltningens opfattelse er korrekt og tilstrækkelig. Endvidere bemærkede forvaltningen, at der var givet vejledning i partshøringen af 20/3 2012, hvor borgeren blev vejledt i at henvende sig til jobcentret og tage imod tilbuddet. Kommentaren omkring dette havde alene til formål, at supplere med den yderligere vejledning, som jobcentret har givet borgeren i den konkrete sag.

Angående sag nr. 2 ved Jobcenter København Skelbækgade, ønsker Borgerrådgiveren svar på følgende:

”Borgerrådgiveren skal bede forvaltningen om at svare på, hvorvidt forvaltningen kan dokumentere, hvilken vejledning der er givet til borger? Og i givet fald bedes forvaltningen fremsende vejledningen til Borgerrådgiveren eller informere om, hvilken vejledning der er tale om, så Borgerrådgiveren har mulighed for at vurdere den pågældende vejledning.

I det omfang forvaltningen ikke kan dokumentere, hvilken vejledning der er givet til borger, skal Borgerrådgiveren bede forvaltningen om at svare på, hvorvidt forvaltningen fortsat mener, at der er givet tilstrækkelig vejledning? Og i givet fald med hvilken begrundelse forvaltningen mener, at dette er tilfældet?”

Forvaltningen er i besiddelse af begge indkaldelsesbreve. Forvaltningen mener, at vejledningen om konsekvensen af udeblivelse samt vejledning om genindtrædelse er korrekt i begge breve, idet borgeren er vejledt i sin mødepligt, samt at han vil blive trukket i ydelse indtil jobcentret igen kontaktes.

Begge indkaldelsesbreve medsendes dette brev.
...”

BILAG 5

BORGERRÅDGIVERENS GENNEMGANG AF FORVALTNINGENS KONKRETE BEMÆRKNINGER OG FORVALTNINGENS SVAR PÅ BORGERRÅDGIVERENS OPFØLGENDE SPØRGSMÅL

Opsummering

I den foreløbige rapport påpegede jeg, at vejledningspligten efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik ikke var opfyldt i 13 ud af de 18 afgørelser om sanktion, som blev truffet i de ovennævnte 7 sager.

Forvaltningen har i brev af 5. september 2013 med bemærkninger til den foreløbige rapport's faktiske oplysninger bl.a. angivet, at det er forvaltningens vurdering, at der i 9 af afgørelserne om sanktion, som blev truffet i de ovennævnte 7 sager, foreligger dokumentation for, at forvaltningen har givet tilstrækkelig vejledning jf. § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik.

På baggrund af indholdet i forvaltningens brev af 5. september 2013 fandt jeg det dokumenteret, at der i 1 ud af de 13 afgørelser om sanktion, som blev truffet i de ovennævnte 7 sager, var dokumentation for, at forvaltningen havde givet tilstrækkelig vejledning.

Jeg fremsendte efterfølgende et brev til forvaltningen med opfølgende spørgsmål til forvaltningens bemærkninger til den foreløbige rapport's faktiske oplysninger. Forvaltningen svarede på mine opfølgende spørgsmål og vedlagde i den forbindelse dokumentation for, at forvaltningen har givet tilstrækkelig vejledning i yderligere 2 ud af de 13 afgørelser om sanktion, som blev truffet i de ovennævnte 7 sager.

På baggrund af forvaltningens bemærkninger til den foreløbige rapport's faktiske oplysninger, herunder på baggrund af forvaltningens svar på Borgerrådgiverens opfølgende spørgsmål, har jeg således fundet, at der i 3 ud af de 13 afgørelser om sanktion, som blev truffet i de ovennævnte 7 sager, foreligger dokumentation for, at forvaltningen har givet tilstrækkelig vejledning efter § 35, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik. I de resterende 10 afgørelser om sanktion finder jeg ikke, at forvaltningen har givet tilstrækkelig vejledning efter § 35, stk. 1 i lov om aktiv socialpolitik.

Borgerrådgiverens gennemgang

Sag nr. 1. Jobcenter København, Nyropsgade

Jeg finder ikke, at jobcentret forinden i brev med sygeopfølgingsplan gav tilstrækkelig vejledning om, hvilke skridt borgeren skulle tage for igen at blive berettiget til kontanthjælp (jeg henviser til mine bemærkninger vedrørende Vejledning E på side 25-26 i den endelige rapport). Jeg er således ikke enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 til sag 1 ved Jobcenter København, Nyropsgade, hvorfor jeg ikke har ændret i min vurdering af sagen.

Sag nr. 7. Jobcenter København Musvågevej

Jeg er enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 til sag 7 ved Jobcenter København, Musvågevej.

Sag nr. 9. Jobcenter København, Musvågevej

Jeg finder ikke, at jobcentret forinden i brev af 1. marts 2012 med sygeopfølgingsplan gav tilstrækkelig vejledning om, hvilke skridt borgeren skulle tage for igen at blive berettiget til kontanthjælp (jeg henviser til mine bemærkninger vedrørende Vejledning E på side 25-26 i den endelige rapport). Jeg er således ikke enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 til

sag nr. 9 ved Jobcenter København, Musvågevej, hvorfor jeg ikke har ændret i min vurdering af sagen.

Sag 10. Jobcenter København, Musvågevej

Jeg finder ikke, at jobcentret i brev af 30. november 2011 med sygeopfølgingsplan gav tilstrækkelig vejledning om, hvilke skridt borgeren skulle tage for igen at blive berettiget til kontanthjælp (jeg henviser til mine bemærkninger vedrørende Vejledning E på side 25-26 i den endelige rapport). Jeg er således ikke enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 til sag nr. 10 ved Jobcenter København, Musvågevej, hvorfor jeg ikke har ændret i min vurdering af sagen.

Sag 1. Jobcenter København, Skelbækgade.

Jeg finder ikke, at jobcentret forinden i brevene med sygeopfølgingsplan gav tilstrækkelig vejledning hverken om konsekvenser for kontanthjælp ved udeblivelse fra tilbud uden rimelig grund eller om, hvilke skridt borgeren skulle tage for igen at blive berettiget til kontanthjælp (jeg henviser til mine bemærkninger vedrørende Vejledning J på side 30-31 i den endelige rapport). Jeg er således ikke enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 til sag nr. 1. ved Jobcenter København, Skelbækgade, hvorfor jeg ikke har ændret i min vurdering af sagen.

Sag 2. Jobcenter København, Skelbækgade

Forvaltningen har i brev med svar på Borgerrådgiverens opfølgende spørgsmål vedlagt indkaldelsesbreve med Vejledning (A), hvilke ses sendt til borger i forbindelse med mødeindkaldelserne, som borger ikke mødte op til, hvorfor borger blev sanktioneret herfor henholdsvis den 2. februar 2012 samt den 23. marts 2012. Jeg finder på den baggrund, at der foreligger dokumentation for, at der er givet tilstrækkelig vejledning. Jeg er således enig med forvaltningens i, at der er givet tilstrækkelig vejledning i forhold til sanktionerne af 2. februar 2012 samt af 23. marts 2012, hvilket jeg har tilrettet i den endelige rapport.

For så vidt angår sanktion af 25. januar 2012 fremgår det af journalrapporten, at borgeren var til jobsamtale den 17. november 2011, hvor jobplan med Vejledning (D) blev underskrevet, og at der samme dag blev booket et 4 ugers forløb. Jeg finder på den baggrund, at der foreligger dokumentation for, at der er givet tilstrækkelig vejledning. Jeg lægger til grund, at borger på mødet har set vejledningen i jobplanen, idet borger har underskrevet jobplanen (jeg henviser i øvrigt til mine bemærkninger vedrørende Vejledning (D) på side 27 i den endelige rapport). Jeg er således enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 om, at der er givet tilstrækkelig vejledning i forhold til sanktion af 25. januar 2012, hvilket jeg har tilrettet i den endelige rapport.

Sag 10. Jobcenter København, Skelbækgade.

Jeg er enig i forvaltningens konkrete bemærkninger af 5. september 2013 til sag 10 ved Jobcenter København, Skelbækgade.

BILAG 6

REGELGRUNDLAG

Uddrag fra bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik (LBK nr. 190 af 24/02/2012)

Sanktioner ved manglende udnyttelse af arbejdsmulighederne m.v.

§ 35. Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter §§ 36-41 er betinget af, at kommunen samtidig med henvisningen til arbejde, afgivelsen af tilbud, indkaldelsen til samtale m.v. skriftligt har informeret ansøgeren eller modtageren af hjælp om konsekvensen for hjælpen, hvis en person uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v., og om, hvilke skridt en person, der afslår m.v., skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.

Stk. 2. Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen sker med virkning fra den dag, hvor ansøgeren eller modtageren af hjælp uden rimelig grund har undladt at opfylde sine pligter efter §§ 8 a, 13 eller 13 a. Fradrag og nedsættelser i hjælpen skal ske inden for 3 hele kalendermåneder efter hændelsestidspunktet. Opgørelse af omfanget af udeblivelse fra tilbud efter § 36 kan ske som en samlet opgørelse for en måned. Partshøring foretages i forbindelse med den samlede månedlige opgørelse.

Stk. 3. Fradrag efter § 36, stk. 2, sker med en gennemsnitssats pr. dag, hvor personen er udeblevet fra tilbud m.v. Hvis den månedlige hjælp til en person er nedsat, nedsættes fradraget pr. dag med samme andel. Gennemsnitssatsen fastsættes på grundlag af den årlige kontanthjælp og fastsættes pr. dag beregnet på grundlag af en 5-dages-uge.

Stk. 4. Fradrag efter §§ 37 og 38 sker med en forholdsmæssig andel af månedens hjælp svarende til antallet af kalenderdage, hvor personen ikke har opfyldt betingelserne for at modtage hjælp, sat i forhold til månedens samlede antal kalenderdage.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren offentliggør størrelsen af fradraget i hjælpen pr. dag efter stk. 3.

Fradrag i kontanthjælp

§ 36. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder tilbud eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning eller en læse- og skrivetest, jf. § 13, stk. 3, 2. pkt., skal kommunen foretage et fradrag i hjælpen.

Stk. 2. Fradraget i hjælpen efter stk. 1 foretages for det antal dage, hvor den pågældende er udeblevet helt eller delvis.

Stk. 3. Kommunen kan foretage et forholdsmæssigt fradrag i godtgørelsen efter § 83 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller hjælp efter integrationslovens § 23 f, når deltageren uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller fra en eller flere dele af integrationsprogrammet efter integrationsloven.

§ 37. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra en jobsamtale, herunder en samtale som led i en sygeopfølgning, en cv-samtale eller en rådighedsvurdering i jobcenteret, foretager kommunen fradrag i hjælpen for de dage, der går, fra personen skulle være mødt til jobsamtalen, cv-samtalen eller rådighedsvurderingen, og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet. Der foretages fradrag i hjælpen for den dag, hvor samtalen eller rådighedsvurderingen skulle have fundet sted, uanset om personen kontakter jobcenteret samme dag.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved jobsamtaler og cv-samtaler, der finder sted hos anden aktør. Det er kommunen, der træffer afgørelse om fradrag i hjælpen.

§ 38. Hvis en person, der ansøger om eller modtager hjælp, har undladt at tilmelde sig som arbejdssøgende i jobcenteret, jf. § 8 a, stk. 1, eller har undladt at lægge sit cv ind i Jobnet, jf. § 13 a,

stk. 2, 1. pkt., foretager kommunen fradrag i hjælpen til den pågældende for de dage, hvor den pågældende ikke har været tilmeldt, eller hvor cv'et ikke har været lagt ind, medmindre den manglende tilmelding og indlæggelse af cv ikke skyldes personens forhold.

Stk. 2. Hvis en person har undladt at bekræfte sin tilmelding som arbejdssøgende i jobcenteret, jf. § 8 a, stk. 2, og den pågældende som følge heraf er blevet afmeldt som arbejdssøgende i henhold til regler fastsat efter § 11, stk. 4, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller integrationslovens § 26 a, stk. 1, foretager kommunen fradrag i hjælpen til den pågældende for de dage, hvor personen har været afmeldt, medmindre den manglende bekræftelse ikke skyldes personens forhold.

Nedsættelse af kontanthjælp

§ 39. Hjælpen nedsættes efter § 40, hvis en person

- 1) uden rimelig grund ophører med sit arbejde,
- 2) uden rimelig grund afviser tilbud om arbejde,
- 3) undlader at give meddelelse om sygdom til jobcenteret eller arbejdsgiveren, jf. § 13, stk. 2, nr. 4,
- 4) uden rimelig grund undlader efter krav fra jobcenteret at søge konkrete job, jf. § 13 a, stk. 1, 2. pkt.,
- 5) uden rimelig grund undlader at give meddelelse om sygdom til kommunen i tilfælde, hvor den ledige er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, jf. § 13, stk. 2, nr. 5, eller
- 6) uden rimelig grund ophører med en uddannelse, der er påbegyndt på baggrund af et uddannelsespålæg, jf. § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller integrationslovens § 16 a.

§ 40. Hjælpen efter § 25 til personer, som er omfattet af § 39, nedsættes med følgende beløb pr. hændelse:

- 1) 1.462 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 1 eller 2, stk. 2 eller stk. 3.
- 2) 370 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 3.
- 3) 227 kr. for personer, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 4.

Stk. 2. Nedsættelsen sker på grundlag af den hjælp, som personen på hændelsestidspunktet var eller ville være berettiget til, og nedsættelsen sker i hjælpen efter § 25. Der kan i en kalendermåned kun ske en enkelt nedsættelse efter stk. 1.

Stk. 3. Hvis den månedlige hjælp til en person efter § 25 er nedsat, nedsættes beløbene efter stk. 1 med samme andel.

Ophør af kontanthjælp

§ 41. Hjælpen ophører, hvis en person eller dennes ægtefælle

- 1) uden rimelig grund afviser tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller
- 2) uden rimelig grund har gentagne udeblivelser fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning, og udeblivelserne har et så betydeligt omfang, at det kan sidestilles med en afvisning af tilbuddet eller integrationsprogrammet.

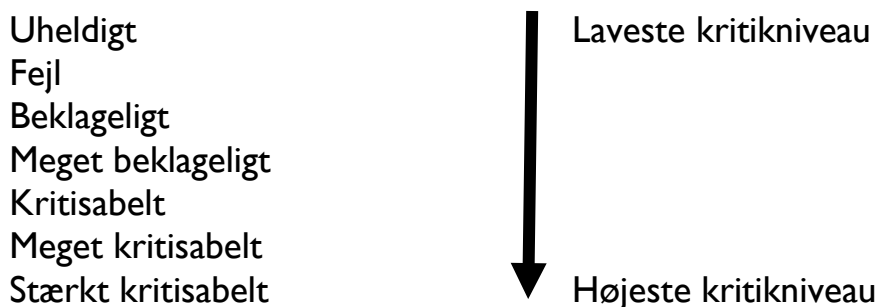
Stk. 2. Hjælpen til personen ophører, så længe personen afviser tilbud m.v. som beskrevet i stk. 1. Hjælpen ophører tilsvarende hos ægtefællen.

Stk. 3. Det er en betingelse for, at hjælpen kan ophøre, at kommunen samtidig sikrer, at der er et åbent tilbud, som personen kan tage imod og dermed opfylde sin pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

BILAG 7

BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA

Borgerrådgiverens kritikskala

Kritikskalaen spænder fra konstatering af forhold, der ikke er, som de bør være, uden at nogen konkret bebrejdes herfor (uheldigt) over kritik af forhold, der er mere eller mindre almindeligt forekommende i offentlig forvaltning, men ikke bør forekomme og til kritik af helt utilstedelige og uacceptable forhold (stærkt kritisabelt). Konstatninger af, at noget er uheldigt, registreres ikke som en egentlig kritik i Borgerrådgiverens statistik.

Det bemærkes, at Borgerrådgiveren ud over ovennævnte kritikskala naturligvis supplerende kan uddybe og kvalificere sin kritik i almindeligt sprog.

RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG

Bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik (LBK nr. 190 af 24/02/2012)

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats, lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om aktiv socialpolitik og lov om integration af udlændinge i Danmark (2008/I LSF 183)

VEJLEDNING I SAGER OM KONTANTHJÆLP

ENDELIG RAPPORT

Redaktion

Borgerrådgiveren

Kontakt

Københavns Kommune
Vester Voldgade 2A
1552 København V

Foto

Borgerrådgiveren

Tryk

Oplag

ISBN

Udgiver

Borgerrådgiveren

KØBENHAVNS KOMMUNE

Borgerrådgiveren

Vester Voldgade 2A

1552 København V

Telefon: 33 66 14 00

Telefax: 33 66 13 90

E-mail: borgerraadgiveren@kk.dk

www.borgerraadgiver.kk.dk